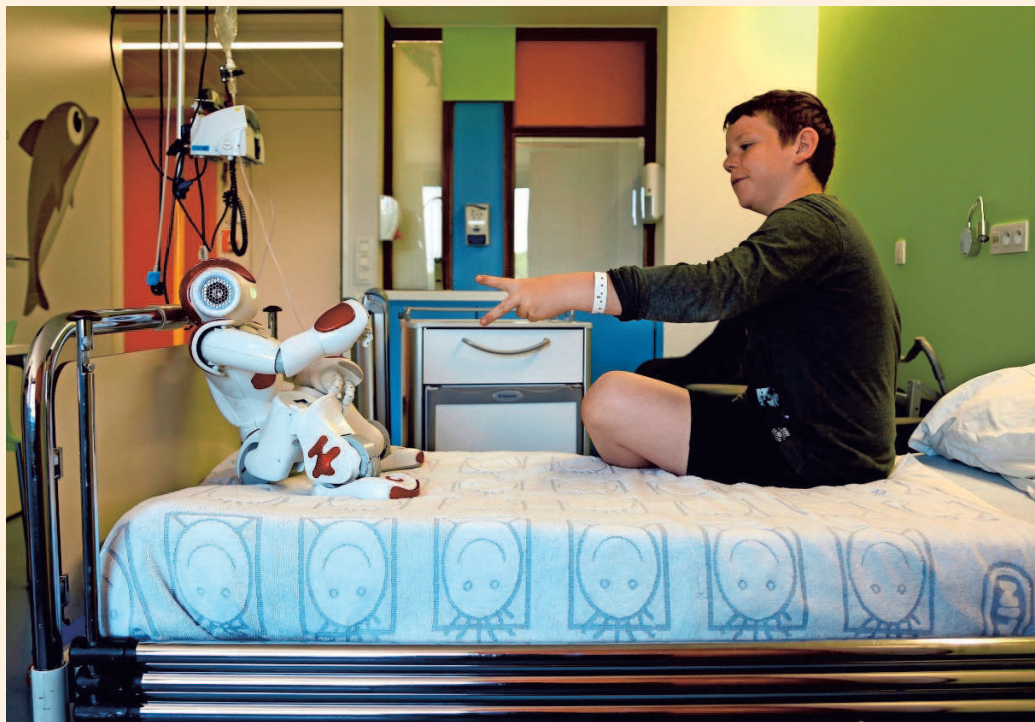

‘Een robot zal niet snel de kapper vervangen’

De Zora-robot van het Oostendse QBMT wordt al ingeschakeld als gezelschap in ziekenhuizen.

De automatiseringsgolf zadelt ons op met ethische dilemma's die we maar beter preventief aanpakken, betoogt filosoof Jochanan Eynikel. Anders dreigt de technologie die keuzes voor ons te maken.

PIETER HAECK

‘De zelfrijdende auto waarin je zit, signaleert dat de auto achter je niet meer kan stoppen en op jou gaat inrijden. Wat gaat jouw auto doen: uitwijken zodat jij veilig bent, maar daarbij een voetganger van de baan rijden? Of doet hij dat niet?’

Het is maar een van de vele ethische dilemma's rond automatisering die Jochanan Eynikel schetst in zijn nieuwste boek ‘Robot achter het stuur’. Als filosoof en expert toekomstdenken bij Etion, forum voor geëngageerd ondernemen, wijst Eynikel erop dat technologie de mens steeds dichterbij de huid kruipt. De katalysator is artificiële intelligentie. Met dat leerproces kunnen robots een divers palet aan routinematige taken onder de knie krijgen.

Dat hoeft niet te betekenen dat laaggeschoolde jobs, met een vaak routineus karakter, massaal op de helling komen te staan. Eynikel geeft de kapper als voorbeeld. ‘Dat is geen job waarvoor je lang moet studeren, maar het is een set van erg complexe acties. Die job zal niet snel sneuvelen.’

Om in te schatten welke jobs bedreigd zijn, wil Eynikel af van de opdeling hooggeschoold-laaggeschoold. Het gaat eerder over de vraag welke jobs complex zijn en welke niet. De factor creativiteit speelt een cruciale rol.

In de sectoren of bij de beroepen waar automatisering wel mogelijk is, moet worden nagedacht

Al tijdens de innovatie is morele verbeelding nodig.

FILOSOOF
JOCHANAN EYNIKEL

over de maatschappelijke impact. Er bestaan bijvoorbeeld al zorgrobots, zoals de Zora-robot van het Oostendse QBMT.

‘Sociale robots kunnen zorgverleners bijstaan, maar menselijk contact blijft nodig. Er zijn veel zorgbehoevenden die lijden onder eenzaamheid’, betoogt Eynikel. ‘Robots kunnen menselijk contact simuleren, maar nooit inlevingsvermogen of emotie aan de dag leggen.’

Eynikel dringt erop aan dat de stakeholders de morele vragen al op voorhand tackelen. ‘Elke tech-revolutie heeft zijn correctie. Nadat de auto was uitgevonden bleek hij luchtvervuiling te veroorzaken, waar we nu dan weer proper motoren of roetfilters voor uitvinden.’ Maar de huidige tech-revolutie is van die aard dat we niet kunnen wachten op de correctie. ‘Er is nood aan morele verbeelding tijdens de innovatie.’

Doen we dat niet, dan dreigen niet alleen netelige kwesties in de zorg- of de autosector, maar in de hele maatschappij. De mens zal in veel gevallen niet zelf meer ageren, maar enkel technologische processen aansturen.

Een handvol decennia geleden rooide de boer zelf nog aardappelen op het veld. In de toekomst volgt hij misschien enkel nog van op afstand de data op van zelfrijdende trucks en drones. ‘Ik wil niet terug naar een romantisch verleden, maar we moeten technologie benutten zonder zinvol werk overboord te gooien.’

Jochanan Eynikel, **‘Robot aan het stuur’**, Lannoo Campus, 152 blz., 16,99 euro